

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019/2020 – 2022/2023

(skrajne daty)

Rok akademicki 2021/2022

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Ochrona przyrody
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Przyrodniczych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Kolegium Nauk Przyrodniczych Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska Zakład Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami
Kierunek studiów	Architektura krajobrazu
Poziom studiów	pierwszy stopień
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok III, semestr 5
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy
Język wykładowy	j. polski
Koordynator	dr inż. Kasper Jakubowski, arch. kraj.
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr inż. Kasper Jakubowski, arch. kraj.

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	30	30							5

1.2. Sposób realizacji zajęć☒ zajęcia w formie tradycyjnej☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)** (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość podstawowych treści z zakresu ekologii, botaniki i zoologii

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przekazanie podstawowych pojęć, zasad, aspektów dotyczących środowiska przyrodniczego i procesów w nim zachodzących ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zurbanizowanych.
C2	Przegląd dobrych praktyk i studiów przypadku pokazujących osiągnięcia, możliwości, rozwiązania architektury krajobrazu w ochronie przyrody. Pokazania znaczenia ochrony przyrody we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań projektowych.
C3	Przybliżenie aspektów zrównoważonego rozwoju i różnorodności biologicznej w projektowaniu architektury krajobrazu.
C4	Zapoznanie z nowym ujęciami przyrody w miastach – koncepcja „czwartej przyrody”.
C5	Ochrona przyrody w ujęciu historycznym – ewaluacji idei ekologii w architekturze krajobrazu – nurt naturalizmu i środowiskowego projektowania

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	ma wiedzę dotyczącą podstawowych pojęć z zakresu ochrony przyrody i funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz terminologii specjalistycznej w niezbędnym zakresie.	K_Wo4
EK_02	rozumie związki między osiągnięciami, narzędziami ochrony przyrody a możliwościami ich szerokiego wykorzystania w praktyce architekta krajobrazu w kontekście współczesnych i globalnych wyzwań społeczno-ekologicznych.	K_W10 K_Uo6
EK_03	zna osiągnięcia współczesnej architektury krajobrazu w zakresie ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju oraz renaturyzacji zdegradowanych elementów środowiska przyrodniczego	K_W10
EK_04	ma wiedzę odnośnie roli edukacji ekologicznej w ochronie przyrody i kształtowania nowoczesnych przestrzeni edukacyjnych o takiej funkcji.	K_W10
EK_05	potrafi krytycznie analizować źródła i informacje dotyczące środowiska przyrodniczego i sposobów, rezultatów jego przekształcania oraz uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze w praktyce projektowej, potrafi przeanalizować konsekwencje działań projektowych i decyzji w odniesieniu do różnych elementów środowiska przyrodniczego.	K_Ko3 K_Ko4

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Architektura krajobrazu – pomiędzy ochroną przyrody a kreacją. Rola architektury krajobrazu wobec wyzwań środowisko-społecznych w 21 wieku ze szczególnym uwzględnieniem roli miast.
Naukowe podstawy ochrony przyrody w kontekście ekologii miasta (<i>urban ecology</i>). Przegląd dokumentów międzynarodowych (RIO 1992) i kluczowych pojęć; koncepcja zrównoważonego rozwoju i jej wpływ. Zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym oraz wpływ działalności człowieka i jego sposobów użytkowania. Ochrona czynna i bierna – w teorii i praktyce.
Etyczne podstawy ochrony przyrody w kontekście dokumentu <i>Laudato si'</i> : <i>W trosce o wspólny dom</i> . Ochrona przyrody jako problem etyczny. Ochrona przyrody w etyce zawodowej architekta krajobrazu. Konflikty społeczne wokół ochrony przyrody – przykłady i wnioski.
Nurt naturalizmu w architekturze krajobrazu i sztuce ogrodowej – geneza i ewolucja idei. Parki zakładane w duchu współczesnego naturalizmu. Ekologia jako motyw w projektowaniu i kształtowaniu terenów zieleni.
Wpływ idei ekologii na rozwój terenów zieleni po 1992 roku (RIO). Eksperymenty zrównoważonego rozwoju. Pro-środowiskowe kierunki w kształtowaniu terenów zieleni na przykładzie miast europejskich. Park jako element równoważenia rozwoju terenów peryferyjnych. Rola renaturyzacji i kreacji siedlisk.
Nowe pojęcia i podejścia badawcze w 21 wieku: „czwarta przyroda” w mieście – rola sukcesji ekologicznej i przyrodniczy potencjał nieużytków urbanistycznych. Modele adaptacji „czwartej przyrody” na nowe kategorie terenów zieleni. Korzyści prośrodowiskowych rozwiązań w architekturze krajobrazu. Współpraca międzysektorowa w ochronie przyrody. Czy ochrona przyrody w miastach może być inwestycją prośrodowiskową?
Rola nowoczesnej edukacji ekologicznej w ochronie przyrody i jej udostępnieniu szerokim grupom społecznym. Kształtowanie przestrzeni edukacyjnej – rozwiązania z Polski i ze świata (<i>case studies</i>). Koncepcja i geneza parków ekologicznych (<i>ecology parks</i>). Centra edukacji ekologicznej i centra dla zwiedzających (<i>visitors centre</i>). Pojęcie syndromu deficytu natury (<i>nature deficit-disorder</i>) - rola architektury krajobrazu w odbudowie więzi człowieka z naturą. Rola sztuki w interpretacji natury i edukacji ekologicznej („przez sztukę do natury”).
Metody, narzędzia i formy ochrony przyrody w Polsce. Uwarunkowania prawne i planistyczne. Formy ochrony przyrody jako narzędzie zrównoważonego (=trwałego) kształtowania i ochrony krajobrazu w obszarach zurbanizowanych i nie tylko.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Dostosowanie sposobu zagospodarowania i zarządzania terenami zieleni do potrzeb ochrony przyrody i edukacji ekologicznej.
Potencjał czwartej przyrody w terenie – identyfikacja i zbieranie danych na wizji w terenie.
Strefowanie funkcji terenów zieleni – wydzielanie przyrodniczych części zieleni urządzonej, udostępnienie przyrody. Ochrona przyrody w praktyce architekta krajobrazu.
Ochrona przyrody w miastach – analiza rozwiązań i ich korzyści. Las, tereny podmokłe, ciek wodny, nieużytek, łąka, park.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: Wykład z analizą wybranych studiów przypadków obrazujących wybrane zagadnienia z architektury krajobrazu – prezentacja medialna; wykorzystanie narzędzi do edukacji zdalnej
Ćwiczenia: praca projektowa w oparciu o własne projekty studentów, praca w grupach

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Kolokwium, prezentacja projektu	W, ćw
EK_02	Kolokwium, prezentacja projektu	W, ćw
EK_03	Kolokwium, prezentacja projektu	W, ćw
EK_04	Kolokwium, prezentacja projektu	W, ćw
EK_05	Kolokwium, prezentacja projektu	W, ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie przygotowania i prezentacji projektu oraz zaliczenia kolokwium.
Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się. O ocenie pozytywnej z ćwiczeń decyduje uzyskanie co najmniej oceny 3,0 z projektu oraz liczba punktów uzyskiwanych z kolokwiów cząstkowych (dst 51-59%; dst plus 60-69 %; db 70-79%; db plus 80-89%; bdb 90-100%).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	4
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	60
SUMA GODZIN	124
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Pullin A.S. Biologiczne podstawy ochrony przyrody. PWN. Warszawa 2004.

Simonides E. Ochrona przyrody. Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego 2006.

Literatura uzupełniająca:

- Kostecka J., Kostecki W. 2016. Transformacja wsi oparta na innowacjach w zakresie ochrony środowiska. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, PAN Tom CLXXIII. 197-212.
- Kostecka J., Kostecki A.W. 2016. Klastry turystyczne w woj. podkarpackim elementem zrównoważonego rozwoju. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. PAN. Tom CLXXII. 149-173.
- Pączka G., Mazur-Pączka A., Garczyńska M., Kostecka J. 2016. Wybrane gatunki zwierząt w krajobrazie użytkowanym rolniczo i strategia ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. PAN. Biuletyn. 262. 99-113.
- Kostecka J., Pączka G. 2016. Jak bionika może zainspirować architekta krajobrazu? Polish Journal for Sustainable Development. Tom 20. 119-130.
- Kostecka J., Pączka G. 2009. Wybrane aspekty bioróżnorodności i funkcjonowania ścieżki dydaktycznej w rezerwacie „Broduszurki”. (w:) Turystyka w parkach krajobrazowych. (red:) Wnuk Z., Ziaja M. Wydawnictwo Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów. 81-90.
- Pączka G., Kostecka J., Rejman M. 2010. Skutki obecności bobra europejskiego (*Castor fiber* L.) na Podkarpaciu ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Błażowa. Zesz. Probl. Post. Nauk. Roln. 547. s. 295-302.
- Kostecka J., Pączka G., Mroczek J.R. 2007. Zieleń miejska jako element zrównoważonego rozwoju miasta. (w:) Planowanie przestrzenne – szanse i zagrożenia społeczno środowiskowe. (red:) Kozłowski S., Legutko-Kobus P. Wydawnictwo KUL, Lublin. 342-351.
- Kostecka J., Mroczek J.R., Pączka G. 2006. Rozszerzanie granic miasta Rzeszowa. Wybrane aspekty zagrożeń i szans w świetle rozwoju zrównoważonego.(w:) Żywiotowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce. (red:) Kozłowski S. Studia nad zrównoważonym rozwojem, tom II. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko. 265-282.
- Kostecka J., Paczka G., Mucha J. 2005. Bóbr (*Castor fiber* L.) w rejonie Rzeszowa i możliwości włączenia młodzieży w obserwacje na rzecz zrównoważonego rozwoju. Zesz. Nauk. Poł.-Wsch. Oddziału PTIE i PTG w Rzeszowie. 6. 57-64.
- Pączka G., Kostecka J. 2005. Wpływ inżynierskiej działalności bobra *Castor fiber* L. na środowisko na Pogórzu Dynowskim, w województwie

podkarpackim. Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. 507. 399-406.

Artykuły z bieżącej prasy: Chrońmy Przyrodę Ojczystą, Ochrona Przyrody, Aura, Przyroda Polska.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej